

KRISTIN HARMELOVÁ

Vinářova
žena

Vinárova
žena

KRISTIN HARMELOVÁ

Vinárova žena

 Fortuna
Libri

Original title: Kristin Harmel: THE WINEMAKER'S WIFE

Copyright © Kristin Harmel Lietz, 2019

All rights reserved

First published in 2019 by Gallery Books, New York

Cover design by Chelsea McGuckin

Cover photograph by Collaboration JS/Arcangel

Translation © Barbora Al Zafari, 2023

Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2023

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri.

www.fortunalibri.sk

Redakčná a jazyková úprava Oľília Škvarnová

Prvé vydanie

Táto kniha je fikcia. Okrem prípadov historických faktov sú mená, postavy, miesta a udalosti buď výtvorom autorkinej fantázie, alebo sú použité fiktívne, a preto akákoľvek podobnosť so skutočnými živými alebo mŕtvymi osobami, obchodnými spoločnosťami, udalosťami či miestami je úplne náhodná.

Všetky práva vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať, ukladať do informačných systémov ani rozširovať akýmkoľvek spôsobom, či už elektronicky, mechanicky, fotografickou reprodukciou, alebo inými prostriedkami, bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ISBN 978-80-573-0336-7

*Venujem Jasonovi a Noahovi.
Stále a znovu ma učíte, čo je skutočná láska.*

*Nie je únosné, nie je možné, aby z tolkej smrti,
z tolkých obetí a tolkej skazy, ale aj z tolkého
hrdinstva nevzniklo lepšie ľudstvo.*

– Generál Charles de Gaulle,
vodca francúzskeho hnutia
odporu, o dôsledkoch druhej
svetovej vojny

 Prvá kapitola

MÁJ 1940

INÈS

Cesta sa kľukatila pomedzi bujné vinice regiónu Champagne. Inès Chauveauová po nej uháňala z Reimsu na juhozápad, za jej lesklým čiernym citroenom sa vznášali oblaky prachu a vietor jej strapatil tmavogaštanové vlasy. Bol máj a vinič sa už prebúdzať, jeho púčiky sa ako drobné päste naťahovali k slnku. O niekoľko týždňov rozkvitnú a v septembri budú bobule ble-dozeleného Chardonnay, atramentového Pinot Meunier, čučo-riedkového Pinot Noir pekne zaguľatené a pripravené na zber.

Ale budem tu ešte? Bude tu vôbec niekto z nás? Pri tej myšlienke Inès striaslo. Pribrzdila, aby vybrala zákrutu a zabočila na ces-tu vedúcu domov. Motor protestne zavrčal. Michel by jej pove-dal, že jazdí príliš rýchlo, príliš bezohľadne. Lenže on bol opa-trný vo všetkom.

V júni to bude rok, čo sa vzali, a ona si za celý ten čas nepa-mätala ani jeden deň, keď by jej jemne niečo nevyčítal. *Jedno-ducho na teba dávam pozor, Inès, povedal zakaždým. To je to, čo má manžel robiť.* V poslednom čase sa takmer všetky jeho

varovania týkali Nemcov, číhajúcich na druhej strane nepreniknuteľnej Maginotovej línie, opevnenej hranice, ktorá chránila Francúzsko pred chaosom sužujúcim zvyšok Európy. *Tí z nás, ktorí tu boli počas veľkej vojny, vedia, že ich treba brať vážne*, hovoril aspoň raz denne, hoci mal len štyri roky, keď sa odohrala jej posledná bitka.

Samozrejme, Inès, o šesť rokov mladšia ako Michel, ešte nebola na svete, keď sa Nemci roku 1918 definitívne stiahli z Marne po tom, čo takmer zničili centrum Reimsu. Jej otec však o vojne rozprával dosť príbehov – zvyčajne opitý brandy a búchajúci pästou do stola, takže vedela, že sa má mať na pozore.

Hunom sa nikdy nedá veriť! Aj teraz počula v duchu otcov hlboký, chrapľavý hlas, hoci bol už roky mŕtvy. *Môžu sa brať na priateľov Francúzska, koľko chcú, len hlupák im to uverí.*

No Inès nebola hlúpa. A tentoraz niesla správu, ktorá všetko zmení. Pociťala malý nával triumfu, ale keď vošla do Ville-Dommange, tichá, pochmúrna sedemstoročná kaplnka Saint-Lié, ktorá sa týčila nad mestečkom, akoby sa vysmievala jej maličernosti. Tu nešlo o to, kto sa mýli a kto má pravdu. Išlo o vojnu. O smrť. Krv mladých mužov už zmáčala zem v lesoch na severovýchode. To všetko jej manžel predpovedal.

Prešla bránou, prudko zabrzdila pred veľkolepým dvojposchodovým kamenným *château*, vyskočila z auta a utekala k dverám, ktoré viedli do rozsiahlej siete podzemných pivníc.

„Michel!“ zavolala, berúc po dva schody naraz, a chladný, vlhký vzduch akoby jej vychrstol do tváre vedro vody. „Michel!“

Jej hlas sa ozýval v spleťtom labyrinte chodieb, ktoré pred trištvrte storočím vytesal do zeme svojrázny prastarý otec jej manžela. Tisíce fliaš šampanského tam spočívajú uložené na spánok, ako malé bohatstvo bublinkiek čakajúce na to, čo sa s nimi bude diať.

„Inès?“ Michelov znepokojený hlas sa ozval odkiaľsi z hĺbky pivníc a potom začula kroky, ktoré sa približovali, až kým jej manžel nevyšiel spoza rohu, a za ním Théo Laurent, *chef de*

cave, čiže hlavný vinár Maison Chauveau. „Moja drahá, čo sa deje?“ spýtal sa Michel a náhlil sa k nej, položil jej ruky na plecia a skúmavo sa jej zahľadil do tváre. „Si v poriadku, Inès?“

„Nie.“ Až vtedy si uvedomila, aká je zadýchaná z tej správy, z jazdy a z rýchleho zostupu do chladných pivníc. „Nie, Michel, vôbec nie som v poriadku.“

„Čo sa stalo?“ zľakol sa Michel, zatiaľ čo Théo si ju mlčky prezeral, s výrazom rovnako neprístupným ako vždy.

„Už sa to začalo,“ podarilo sa jej zo seba dostať. „Invázia, Michel. Nemci prichádzajú!“

Vo vlhkom vzduchu viselo ťažké ticho. Ako dlho bude trvať, kým mlákosť pivníc prerazí dupot vojenských čižiem nad ich hlavami? Kým všetko, čo vybudovali, bude ohrozené, možno zničené?

„Čo už,“ vzdychol si Michel. „Zdá sa, že je načase, aby sme poskrývali aj posledné fľaše šampanského.“

Druhá kapitola

JÚN 2019

LIV

Liv Kentová mala ľavú ruku nahú. Tak to aspoň cítila, vždy keď sa pozrela na prázdne miesto, kde sa posledných dvanásť rokov trblietala obrúčka. A hoci si ju zložila už pred tromi mesiacmi, päť týždňov po tom, čo jej Eric oznámil, že odchádza a chce, aby sa rozvodové papiere vybavili čo najskôr, stále ju to občas zaskočilo, absencia niečoho, o čom si myslela, že tam bude navždy. No treba povedať, že bolo veľa vecí, o ktorých si myslela, že sa na ne môže spoľahnúť.

„Vďaka, že si s tým v pohode,“ povedal Eric, keď niesol poslednú kartónovú škatuľu s ich spoločnými vecami do malého dvojizbového bytu, do ktorého sa Liv nastahovala po ich rozchode.

Bol to zvláštny pocit, mať ho tu, vyplniť ním priestor, ktorý mu nikdy nebude patriť. Chcelo sa jej naňho kričať, aby vypadol, ale zároveň ho prosiť, aby zostal – a za tie myšlienky sa hanbila. Rýchlosť, akou sa ich manželstvo rozpadlo, v nej vyvolala pocit, akoby sa pod ňou otvorila zem.

„V pohode?“ začudovala sa, sledujúc, ako sa Eric rozhliada okolo seba na priestor zaplnený nábytkom, o ktorý sa kedysi delili. Oči sa mu zastavili na ošúchanej koženej pohovke, ktorá trónila v strede miestnosti, a napadlo jej, či rovnako ako ona v tej chvíli myslí na deň, keď ju kúpili, na to, ako sa hádali pre výdavky, ako potom padli na jej tvrdé vankúše, aby sa udobrili, spotení, prepletení navzájom. A vzápätí si asi len pomyslel, že je rád, že môže začať odznova, a že žiadna z vecí, ktoré si spolu kúpili, nenaruší jeho nový život.

Presunul pohľad späť na ňu. „Chcel som len povedať, že to nebolo ľahké.“ Na tvár si nasadil masku ťaživého súcitu a Liv pocítila osteň mrzutosti, čo bolo lepšie než smútok, ktorý ňou lomcoval ako búrka, odkedy ráno oficiálne podpísali rozvodové papiere. „Naozaj ma mrzí, ako to dopadlo, Liv, ale jednoducho sme od života očakávali každý niečo iné.“

Liv sa zmohla iba na nezáväznú: „Hm.“

„Chcem pre teba iba to najlepšie. Vieš to, však? Vždy mi na tebe bude záležať.“

„Len nie tak veľmi, ako ti záleží na sebe.“ Liv nedokázala odolieť pokušeniu podpíchnúť ho. „Alebo na tvojej novej frajerke.“

Eric si vzdychol. „Nehnevaj sa, Liv.“ Položil kartónovú škatuľu na zem a utrel si ruky. „Rád by som si myslel, že jedného dňa zase dokážeme byť priatelia.“

Liv si neveriacky odfrkla a Ericovi na sekundu zmizla maska súcitu z tváre, čelo sa mu od podráždenia zvrátilo a Liv opäť zazrela muža, o ktorom už vedela, že sa skrýva pod starostlivo upraveným zovňajškom. Muža, ktorý ju obviňoval zo všetkého, čo sa medzi nimi pokazilo. Liv chcela mať dieťa, založiť si rodinu a Eric sa o to zdanlivo rád pokúšal. No potom jej po viac ako roku sklamaní diagnostikovali predčasné zlyhanie vaječníkov. Vyskúšali tri kolá *in vitro* s použitím darcovských vajíčok, keď jej Eric náhle oznámil, že končí s pokusmi o dieťa, končí so snahou pochopiť Livinu smutnú povahu a končí

s ich manželstvom. Samozrejme, Liv neskôr zistila, že v tom čase už začal chodiť s dvadsaťštyriročnou Sasankou, jednou z asistentiek v spoločnosti Bergman Restaurant Group, ktorú riadil.

„Takže priatelia vravíš?“ zareagovala Liv napokon. „Jasné. Mohli by sme si všetci traja dohodnúť raz do týždňa rande pri večeri. To by bolo veľmi príjemné.“

„Liv, viem, že sa hneváš. Ale toto nie je Sasankina vina. My dvaja sme sa v našom vzťahu proste vyčerpali. Už nám nebolo súdené byť spolu.“

„Chápem. Bolo ti súdené byť s miléniovou vegánkou, ktorej dali jej hipisácki rodičia meno podľa druhu medúzy.“

„Sasanka je vlastne morský polyp,“ opravil ju Eric bez toho, aby sa jej pozrel do očí. S prehnanou bezradnosťou pokrčil plecami. „Čo na to povedať, Liv? Chápe ma.“

„Čo presne chápe? Že si úplné kliše? Že si chodiace stelesnenie krízy stredného veku? Že jedného dňa, keď sa stane pre teba nepohodlnou, vykašleš sa aj na ňu?“

Eric si povzdychol a Liv zbadala v jeho očiach ľútosť, čo ju ešte viac vytočilo. „Liv, buď úprimná. Milovala si ma ešte vôbec v čase, keď sme sa rozišli?“

Neodpovedala, lebo ako by mu mohla vysvetliť, že by ho milovala navždy, keby jej dal šancu? Tak to predsa malo fungovať s ľuďmi, ktorým sme sa sľúbili na celý život. Lenže ku koncu ho už nemala nijako zvlášť rada. Bola však ochotná sa cez to preniesť, pokúsiť sa nájsť cestu späť k tomu, akí kedysi boli. Jej vlastní rodičia takú šancu nedostali. Otec jej zomrel, keď bola ešte dieťa, a matka odvtedy pendlovala zo vzťahu do vzťahu. Liv si vždy sľubovala, že jej život sa vyvinie inak. No možno sme všetci odsúdení opakovať chyby tých, ktorí boli pred nami, aj keď si myslíme, že sme už múdrejší.

Eric mal však pravdu. Nepatrili k sebe. Možno k sebe nikdy nepatrili. A možno to, že každý išiel svojou cestou, bolo to naj-

lepšie, čo mohli urobiť. Stále však mala pocit, že ju sklamal, keď ho najviac potrebovala.

Keď už ticho medzi nimi trvalo príliš dlho, Eric sa ozval: „Tak čo budeš robiť teraz? Pokúsiš sa vrátiť do práce? Vieš, že ma môžeš požiadať o odporúčací list, ak ho budeš potrebovať.“

Liv si zahryzla do pery a neznášala sama seba za to, ako sa na ňu díva, ako keby bola úbohá. Bol to jeho návrh, aby pred rokom odišla z postu viceprezidentky pre marketing v Bergmanovej spoločnosti, z miesta, kde sa pred pätnástimi rokmi zoznámili. Pracovali vedľa seba desať a pol roka, on stúpал vo finančnom oddelení, zatiaľ čo ona sa dostala na vrchol marketingového oddelenia. Boli dokonalým mocenským párom – až kým to tak už nebolo.

Pozri, ak sa chceme po tretí raz pokúsiť o in vitro, azda by si mala zostať doma a sústrediť sa na to, povedal jej vlni v júni. *Okrem toho, keď budeme mať dieťa, asi budeš chcieť ísť na materskú dovolenku, alebo nie?* Neochotne súhlasila, ale teraz videla, že poslúchnuť jeho radu bola chyba, že to bol prvý krok k tomu, aby ju vyprevadil za dvere jej vlastného života. Výsledkom bolo, že keď padla celkom na dno, zostala bez dieťaťa, bez manžela, bez práce, bez úspor. Bola úplne nahratá. „Nejako to už vyriešim,“ zamrmlala.

„Aspoňže máš starú mamu.“ Ericovi sa zachveli pery. „Určite ti pomáha, však?“

„Je ku mne veľkorysá,“ povedala Liv meravo. „Myslím si, že si uvedomuje, že mi zle poradila.“ Stará mama Édith – excentrická bohatá matka jej otca, ktorá žila v Paríži – trvala predtým, ako sa Liv vydala za Erica, na predmanželskej zmluve, v ktorej sa uvádzalo, že ak sa manželstvo skončí, ani jeden z nich nemá nárok na nič, čo pochádza od toho druhého. Jej cieľom zjavne bolo zabrániť Ericovi, aby sa dostal k tomu, čo by jedného dňa bolo Liviným dedičstvom, ale keďže stará mama ešte žila a Eric zarábal šesťciferné sumy, zatiaľ čo Liv bola nezamestnaná, dokument sa

teraz javil ako nezmyselný nápad. Stará mama Édith sa aspoň ponúkla, že Liv zaplatí byt, kým si vyrieši svoj život. Liv sa však cítila dosť vinná za to, že si vzala peniaze, aj bez toho, aby jej to Eric pripomínal.

„A pritom si si tým bola vtedy taká istá.“ Uškrnul sa. „Tak či onak, Liv, musím sa vrátiť do kancelárie. Ale daj mi vedieť, keby si niečo potrebovala, dobre? Hádám sa ešte uvidíme.“

Na odpoveď nečakal. Odišiel bez toho, aby sa obzrel, a keď za ním Liv zatvorila dvere, nadobudla pocit, že v tej chvíli uzatvára minulosť a vstupuje do neistej budúcnosti.

O hodinu Liv konečne nabrala odvalu a otvorila poslednú škatuľu, ktorú Eric doniesol. Akoby ju niekto udrel do brucha, keď odlepila pásku, zdvihla veko škatule a uvedomila si, že obsahuje ich svadobný album a dve krabice od topánok plné fotografií z ich spoločného života, fotografií, ktoré pre Erica už zjavne nič neznamenali. Prehrabla tie navrchu – fotografie z medových týždňov, na ktorých stoja s Ericom na pláži na Maui, v rukách držia kokosové nápoje a usmievajú sa jeden na druhého – a potom škatuľu rýchlo zatvorila a ustúpila, akoby ju už len blízkosť tých fotiek mohla zraniť.

Ozvalo sa prudké zaklopanie na dvere a Liv zdvihla zrak. Nikoho nečakala a svoju novú adresu dala len hústke ľudí. Jej jedinými priateľmi počas manželstva s Ericom boli spolupracovníci v Bergmanovej firme, a keď minulý rok odišla z práce, nikto z nich s ňou neudržiaval kontakt, čo len umocnilo jej pocit, že bola vymazaná z vlastného života. *Vrátil sa Eric, aby sa zbavil ďalšej škatule spomienok?* napadlo jej. Uvažovala, že neotvorí, lebo mu nechcela znova čeliť, ale potom sa ozvalo ďalšie zabúchanie, tentoraz ešte hlasnejšie a naliehavejšie.

Keď sa postavila a nazrela cez priezor na dverách, musela niekoľkokrát prudko zažmurkať, aby spracovala, čo vidí. V slabo

osvetlenej chodbe stála jej deväťdesiatdeväťročná, neskutočne čulá stará mama, s bielymi vlasmi starostlivo upravenými do drdola, v bezchybnom sivom tvídovom chanelovskom saku a v čiernych nohaviciach.

„Starká Édith?“ neveriaco sa spýtala Liv, keď otvorila dvere.

Stará mama našpúlila pery a zvrastila obočie. „Úprimne, Olivia, takto chodíš oblečená, keď tu nie som, aby som na teba dohliadala?“ Tá výčitka znela takmer zdvorilo, zabalená do starej maminho mäkkého francúzskeho prízvuku. „To som ťa nič nenaučila?“

„Ja, ehm, nečakala som ťa.“ Liv sa pozrela na svoje roztrhané džínsy a starú mikinu, do ktorých sa prezliekla po Ericovom odchode, dokonalé oblečenie na trápenie sa. „Mala som ťa čakať?“

„Som predsa tu, vari nevidíš?“

„Ale... čo robíš v New Yorku?“ Liv s ňou naposledy hovorila pred tromi dňami, keď jej stará mama zavolala, aby sa jej stroho opýtala, kedy bude rozvod definitívny. O transatlantickej ceste z Paríža nepadlo ani slovo. Vzhľadom na jej vek by si let do New Yorku zaslúžil aspoň zmienku.

„No, prišla som si po teba, samozrejme. Nepozveš ma dnu? Veľmi túžim po martini. A neopováž sa mi povedať, že ti došiel džin. Okamžite by som sa ťa musela zrieknuť.“

„Džin mám,“ povedala Liv. Opatrne ustúpila nabok a sledovala, ako stará dáma prešla ladným krokom popri nej. Letmo sa zamyslela, prečo sa nikdy neobjímu ako iní ľudia.

„*D'accord*. Máš poruke aj olivy plnené plesňovým syrom?“ prehodila stará mama cez plece, kým Liv zatvárala dvere. Vtedy si Liv uvedomila, že nemá so sebou nič okrem svojej známej tašky Kelly.

„Kde máš batožinu, starká?“

Édith ignorovala otázku. „V krajnom prípade som ochotná prijať aj cesnakovú olivu,“ povedala.

„Hm, asi mám len obyčajné.“

Stará mama sa uškrnula, ale zdalo sa, že to akceptuje, a spokojne sa usadila na vnučkinu pohovku.

Liv jej mlčky pripravila nápoj, čo bola jej úloha od deviatich rokov. Primeraná dávka džinu, kvapka suchého vermútu, niekoľko kvapiek olivovej šťavy, všetko pretrepať s ľadom a potom precediť.

„Najprv si mala vychladiť pohár, Olivia,“ poznamenala stará mama Édith namiesto poďakovania, keď jej Liv podala nápoj. „Nedáš si aj ty?“

„Sú dve hodiny popoludní, starká. A ja sa stále snažím zistiť, čo tu robíš.“

Stará mama pokrútila hlavou. „Úprimne, musíš byť taká upätá?“ Odpila si poriadny dúšok. „Tak dobre teda. Ak to musíš vedieť, som tu preto, lebo dnes je deň, keď si sa oficiálne oslobodila od toho sviniara, čo ti vysal dušu. Nerada pripomínam, že som ti to hovorila, ale...“

„Prišla si teda preto, aby si mi to škodoradostne oznámila.“

Stará mama Édith si opäť odpila hlt martini a Liv si všimla, že sa jej trasie ruka. „To určite nie,“ povedala. „Prišla som ti pomôcť zbaliť si kufre.“

„Zbaliť si kufre?“

Stará mama si teatrálne vzdychla, vstala a pokynula Liv smerom k spálni. „Tak pod! Už teraz máme meškanie.“

„Kam?“

„Na náš let.“

Liv sa na ňu len s údivom pozrela.

„Dost' bolo tárania, Olivia. Naše lietadlo odlieta o štyri a pol hodiny a vieš, aká je na JFK bezpečnostná kontrola.“

„O čom to, prepána, hovoríš, starká?“

„Snaž sa držať krok, drahá.“ Stará mama Édith prevrátila oči a vypila zvyšok martini. „Ideme, samozrejme, do Paríža.“

Tretia kapitola

MÁJ 1940

INÈS

Pivnice pod pozemkom Chauveauovcov boli tmavé, vlhké a zatuchnuté. Klenuté steny, vytesané do kriedy, jemnozrnného mäkkého vápenca, zadržovali vlhkosť. Robili to už od čias, keď ich pred siedmimi desaťročiami začal stavať Michelov prastarý otec, a preto boli ideálnym miestom pre fľaše šampanského, ktoré tu zatiaľ oddychovali na svojej ceste stať sa niečím veľkým.

Inès to vedela, lebo Michel jej porozprával o svojom rodinnom majetku, hneď ako jej pred rokom a pol začal prvýkrát dvoriť. Rodina jeho otca pracovala už od šestnásteho storočia ako *vignerons*, vinohradníci, ale až začiatkom devätnásteho storočia sa začala pohrávať s myšlienkou vyrábať vlastné víno. V neďalekých mestách Reims a Épernay, ba aj v obci Aÿ zarábali obrovské domy šampanského celý majetok, zatiaľ čo pestovatelia v malých dedinách stále žili skromne. Keď sa Michelov praprastarý otec roku 1839 oženil s dcérou textilného magnáta, konečne získal peniaze na nákup vybavenia domu a zásob.